

รายงานการวิจัย

พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรงพยาบาลเกษมราษฎร์

สุขาภิบาล 3 เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร

Self-care of Diabetic Patients at Kasemrad Hospital, Bangkok

จรัสศรี เอี่ยมมะ¹

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเชิงพรรณนาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ กับ การปฏิบัติในการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ สุขาภิบาล 3 เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 4 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไป แบบวัดความรู้ แบบวัดเจตคติ และแบบวัดพฤติกรรมการดูแลตนเอง ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ และทดสอบความเชื่อมั่น โดยวิธีอัลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.70, 0.71, 0.84, 0.82 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านชีวสังคม วัดความรู้ เจตคติ กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันผลการวิจัย

พบว่ากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.25 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี/ปวส. ร้อยละ 21.25 ทำงานบริษัทเอกชน/โรงงาน ร้อยละ 40 มีรายได้มากกว่า 10,000 บาทร้อยละ 62.5 ระยะเวลาป่วยส่วนใหญ่ป่วยมานานมากกว่า 4 ปี ร้อยละ 35 ใช้วิธีการรักษาด้วยการรับประทานยาเม็ด ร้อยละ 96.25 ร้อยละ 71.25 มีเจตคติระดับปานกลาง ร้อยละ 37.5 และมีการปฏิบัติในการดูแลตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 41.25 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านชีวสังคมไม่มีความสัมพันธ์ กับ พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวาน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาป่วย วิธีการรักษา ความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เจตคติเกี่ยวกับโรคเบาหวานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

¹ บัณฑิตวิทยาลัย หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ วิทยาลัยนครราชสีมา

คำสำคัญ พฤติกรรมการดูแลตนเองของ ผู้ป่วยเบาหวาน

Abstract

This descriptive research aimed to investigate knowledge, attitudes and practice of self and the relationship between knowledge, attitudes, practice and self in Sung District, Bangkok. Instrument used for the study was the questionnaire constructed by the investigator. It consisted of four parts: general information, Knowledge; attitude; and practice relating to Self-care content validity. Reliability test by Alpha Cronbach Coefficient values of 0.70, 0.71, 0.84, 0.82, respectively Data analysis was made for frequency distribution, percentage analysis of the relationship between the knowledge, attitudes, practice Self care of the sample with Pearson's Product Moment Coefficient

The results showed that the majority of the sample were female for, mostly 51.25 percent; undergraduate 21.25 percent; working with the company / factory for, 40 percent; income was more than 10,000 for 62.5 percent; had been treated for over 4 years for 35 percent; of commonly used

method of treatment by taking diabetic tablets for 96.25 percent the most knowledgeable in the percent of 71.25 students are middle level were 37.5 and care behaviors of diabetic patients, mainly in the medium were 41.25 respectively. There was no relationship between variables and self-care of diabetic patients while sex, age, marital status, education level, occupation, monthly income had relationship with self care of diabetic patients at the .01 Statistical Significance level; and knowledge about diabetes had association with self-care behaviors of diabetic patients at a statistical significance level of .01

Key Word Self-care of Diabetic Patients

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมสุขภาพและปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การคมนาคม และการพัฒนาด้านเทคโนโลยีต่างๆ เป็นตัวกำหนด รวมทั้งการติดต่อและการรับรู้ข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและสุขภาพของประชาชนที่เอื้อต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมมากขึ้น มีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ พฤติกรรมที่เป็นสาเหตุสำคัญ ได้แก่

พฤติกรรมการบริโภคอาหาร สุรา ยาสูบ และ สารเสพติด พฤติกรรมการออกกำลังกาย พฤติกรรมความเครียด การเปลี่ยนแปลงที่ เห็นได้ชัดในภาวะสุขภาพอนามัยคือ ปัญหา สุขภาพในกลุ่มโรคไม่ติดต่อ มีแนวโน้ม สูงขึ้น โรคเบาหวานเป็นโรคไม่ติดต่อที่มี แนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และเป็นปัญหาที่สำคัญ ด้านสาธารณสุขของประเทศไทยก่อให้เกิด ความสูญเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล สูญเสียทรัพย์สินเงินทองการดูแลสุขภาพ ค่า ตรวจรักษา การเดินทาง และของรัฐบาลที่ ต้องเข้ามาช่วยดูแล ผู้ป่วยโรคเบาหวานจึง ควรปรับเปลี่ยนแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดีหรือปรับปรุงระดับ สุขภาพที่เสื่อมถอยให้กลับสู่ปกติ มี พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพที่ถูกต้องและ เหมาะสมกับวัย เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริม ผู้ป่วยเบาหวานสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็น ปกติ จากข้อมูลของสหพันธ์เบาหวาน นานาชาติ (International Diabetes Federation) ซึ่งเป็นองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ คาดการณ์ว่าจะมีผู้ป่วยเบาหวานอายุระหว่าง 20 -79 ปีทั่วโลก มีจำนวน 285 ล้านคนในปี 2553 และคาดว่าจะเพิ่มเป็น 438 ล้านคนใน อีก 20 ปีข้างหน้า ในปี 2573 เรียกว่าเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 72 สำนักกระบวนวิชา ได้ติดตามเฝ้า ระวังปัญหาการเจ็บป่วยของคนไทยจากโรค ไม่ติดต่อเรื้อรัง 5 โรค ได้แก่ เบาหวาน ความ ดันโลหิตสูง หัวใจขาดเลือด โรคหลอดเลือด สมอง และโรคเรื้อรังระบบทางเดินหายใจ การเฝ้าระวังตลอดปี 2551 พบว่าเฉพาะ ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่เข้ารับการรักษาใน

โรงพยาบาลจาก 44 จังหวัดทั่วประเทศที่ส่ง รายงานมีจำนวนทั้งสิ้น 645,620 ราย และยัง พบว่าผู้หญิงป่วยเป็นเบาหวานและความดัน โลหิตสูงมากกว่าผู้ชายเกือบ 2 เท่า ในกลุ่ม วัยทำงานอายุน้อยกว่า 40 ปี มีแนวโน้มป่วย จากโรคไม่ติดต่อเรื้อรังมากขึ้น และในปี 2551 พบผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีอาการแทรก ซ้อนทั้งหมด 224,506 รายคิดเป็นร้อยละ 10 ของผู้ป่วยทั้งหมดโดยโรคแทรกซ้อนที่พบ มากที่สุดในผู้ป่วยเบาหวาน ประมาณร้อยละ 30 เกิดที่หลอดเลือดแดง และเกิดภาวะไตวาย พบว่า จำนวนผู้ป่วยเบาหวานที่เข้ารับการ รักษาในโรงพยาบาลจาก 44 จังหวัดทั่ว ประเทศ มีทั้งสิ้น 645,620 คน ในจำนวนนี้ แบ่งผู้ป่วยเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ป่วยที่ไม่มี ภาวะแทรกซ้อนทั้งรายเก่าและใหม่มีจำนวน 550,956 คนและผู้ป่วยที่มีภาวะ แทรกซ้อน อีก 94,654 คน ในจำนวนนี้ร้อยละ 47 เป็น ผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อนอื่นๆ สูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อนทาง หลอดเลือดแดง ร้อยละ 15 และทางไตร้อยละ 14.5 ดังนี้ (มานิต ธีระตันติกานนท์, 2551)

ปัญหาผู้ดูแลผู้ป่วยเบาหวานส่วน ใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ โรคเบาหวานที่ถูกต้อง อีกทั้งสมาชิกใน ครอบครัว คิดว่าการดูแลผู้ป่วยเบาหวานเป็น เรื่องของผู้ป่วยต้องดูแลรับผิดชอบตนเอง จึง ไม่สนใจหรือให้ความสำคัญในการดูแลผู้ป่วย รวมทั้งการรักษาไม่ต่อเนื่อง หรือขาดกำลังใจ ในการดูแลตนเอง

วัตถุประสงค์ทั่วไป

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ สุขาภิบาล 3 เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาความรู้เรื่องโรคเบาหวานของผู้ป่วย
2. เพื่อศึกษาเจตคติเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน
3. เพื่อศึกษาการปฏิบัติในการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวาน กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ป่วยเบาหวานทุกคนที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ป่วยเบาหวานของโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ สุขาภิบาล 3 เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน แล้วคัดเลือกแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80 ราย โดยศึกษา ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2554 - 31 สิงหาคม 2555

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความรู้เจตคติและการปฏิบัติตนของผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มารับบริการที่โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ สุขาภิบาล

3 เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร ที่ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทางชีวสังคมของผู้ป่วยเบาหวานที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน

ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องโรคเบาหวาน จำนวน 15 ข้อในด้าน สาเหตุ อาการ การแสดงออกและภาวะแทรกซ้อน โดยแบ่งเป็นตอบคำถามถูกและตอบคำถามผิด

ส่วนที่ 3 เจตคติในการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานจำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 4 การปฏิบัติในการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานจำนวน 20 ข้อ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ป่วยที่มารับบริการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ป่วยโรคเบาหวานที่โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ สุขาภิบาล 3 เขต สะพานสูง กรุงเทพมหานคร สามารถอ่านออกเขียนได้และยินดียินดีตอบแบบสอบถาม ตั้งแต่วันที่ 1 ถึง 31 ธันวาคม 2554

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Paired t-test และ Independent Samples t-test

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนข้อมูลทั่วไปใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 51.25 อายุที่พบมากที่สุดคืออายุระหว่าง 50-59 ปี ร้อยละ 46.25 รองลงมาคืออายุระหว่าง 40-49 ปี ร้อยละ 25 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 76.25 รองลงมา คือ โสด ร้อยละ 13.75 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ปริญญาตรี ร้อยละ 38.75 รองลงมา คือ อนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 21.25 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพบริษัทเอกชน/โรงงาน ร้อยละ 40 รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 27.5 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่างมากกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 62.50 รองลงมาคือรายได้ 6,001-8,000 บาท ร้อยละ 16.25 ระยะเวลาป่วยเป็นโรคเบาหวานส่วนใหญ่เป็นมานานมากกว่า 4 ปี ร้อยละ 35 รองลงมา 2-3 ปี ร้อยละ 25 ในด้านการรักษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการรักษาด้วยยาเม็ด ร้อยละ 96.25 รองลงมาใช้วิธีการรักษาด้วยยาเม็ด ใช้ทั้งยาเม็ดและยาฉีด และอื่นๆ ร้อยละ 1.25

2. ความรู้เรื่องโรคเบาหวาน

จากการศึกษาความรู้เรื่องโรคเบาหวานในด้านสาเหตุ ชนิด อาการและอาการแสดง และภาวะแทรกซ้อนของโรคเบาหวานพบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องโรคเบาหวานอยู่ในระดับดี ร้อยละ 71.25 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 22.5 มีความรู้อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 6.25 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ดีคือข้อที่ 7 ผลของผู้ป่วยเบาหวานมีลักษณะอย่างไร ร้อยละ 100 รองลงมา คือ ข้อ 14 การควบคุมโรคเบาหวานข้อใดสำคัญที่สุด ร้อยละ 97.5 ส่วนข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ต่ำคือข้อ 10 อาหารที่มีไขมันไม่สูงเหมาะสมกับผู้ป่วยเบาหวานคือข้อใด ร้อยละ 26.25

3. เจตคติในการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวาน

จากการศึกษาเจตคติในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเจตคติที่จะปฏิบัติอยู่ในระดับดี ร้อยละ 28.75 รองลงมาคือระดับปานกลาง ร้อยละ 37.5 มีเจตคติที่จะปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 33.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเจตคติที่จะปฏิบัติอยู่ในระดับดีคือข้อที่ 11 การรับประทานยาหรือฉีดยาในแต่ละวันตรงตามที่แพทย์สั่งการรักษาได้ ร้อยละ 67.5 รองลงมาคือข้อ 12 การสังเกตและประเมินว่าอาการเจ็บป่วยที่เปลี่ยนแปลงไปหรือสิ่งผิดปกติเกิดขึ้นที่ท่านจะต้องไปพบแพทย์ ร้อยละ 65 ส่วนข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเจตคติต่ำสุดคือข้อ 2 การเลือกกิน

อาหารที่เหมาะสมกับโรคหรือความเสี่ยงได้ในขณะที่กำลังหิว ร้อยละ 78.75

4. การปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคเบาหวาน

จากการศึกษาการปฏิบัติตัวของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเบาหวานอยู่ในระดับดี ร้อยละ 40 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 41.25 ระดับต่ำร้อยละ 18.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในด้านการปรับหรือลดยาเอง ร้อยละ 90 รองลงมา คือ ข้อ 9 การสูบบุหรี่ ร้อยละ 81.25 และการปฏิบัติตัวข้อ 17 ในด้านการใส่รองเท้าแตะแบบหนีบหรือถอดรองเท้าเดิน ร้อยละ 72.5

5. ความสัมพันธ์ของข้อมูลทางด้านชีวสังคมกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวาน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาป่วย วิธีการรักษา ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวานมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เจตคติเกี่ยวกับโรคเบาหวานมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการศึกษาวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.25 อายุที่พบมากที่สุด คือ อายุระหว่าง 50-59 ปี ร้อยละ 46.25 ระดับ

การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 38.75 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพบริษัทเอกชน/โรงงาน ร้อยละ 40 รายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่างมากกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 62.50 ระยะเวลาป่วยเป็นโรคเบาหวานส่วนใหญ่เป็นมานานมากกว่า 4 ปี ร้อยละ 35 การรักษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการรักษาด้วยยาเม็ด ร้อยละ 96.25

ความรู้เรื่องโรคเบาหวาน ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องโรคเบาหวานอยู่ในระดับดี ร้อยละ 71.25 ความรู้ที่อยู่ในระดับดี คือ เรื่องลักษณะแผลของผู้ป่วยเบาหวาน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเจตคติที่จะปฏิบัติอยู่ในระดับดี ร้อยละ 28.75 มีเจตคติที่จะปฏิบัติ ในการรับประทานยาหรือฉีดยาในแต่ละวันตรงตามที่แพทย์สั่งการรักษาได้ ร้อยละ 67.5

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเบาหวานอยู่ในระดับดี ร้อยละ 40 ในเรื่องไม่ปรับลดยาเอง

ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทางด้านชีวสังคมกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวาน ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เจตคติเกี่ยวกับโรคเบาหวานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

จากการศึกษาความรู้ เจตคติ และ พฤติกรรมการดูแลตนเองเกี่ยวกับ โรคเบาหวาน ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ที่มารับบริการที่โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ สุขภิบาล 3 เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร การศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ของเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ป่วย วิธีการรักษาไม่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วย เบาหวาน นอกจากนี้ยังพบว่า ความรู้เรื่อง โรคเบาหวานกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง ของผู้ป่วยเบาหวานมีความสัมพันธ์อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=0.01$) กล่าวคือ ถ้ามีความรู้ดีการปฏิบัติตนก็จะดีตามกันไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กรรณิการ์ กันธะรักษา, 2541) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ความรู้ นั้นมีความสำคัญที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจเกิด แรงจูงใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรมและก่อให้เกิด ความสามารถในการปฏิบัติพฤติกรรมนั้น เนื่องจากการมีความรู้ที่เหมาะสมทำให้ทราบว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรและจะต้องสามารถ ปฏิบัติได้จริงและสอดคล้องกับคำกล่าวของ (นิภา มนูญปิฎ, 2537) ที่กล่าวไว้ว่า การ ปฏิบัติตนของบุคคลเป็นพฤติกรรมที่บุคคล สามารถแสดงออกให้ปรากฏ ซึ่งสังเกตเห็น และประเมินผลได้การศึกษาด้านการปฏิบัติ ในทางพฤติกรรมศาสตร์ถือว่า การปฏิบัติเป็น

การแสดงออกที่เกิดจากการผสมผสาน ระหว่างความรู้กับความรูสึกนึกคิด ความเชื่อ ของบุคคลต่างๆ ดังนั้นความรู้และการปฏิบัติ ตนจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและต้อง พึ่งพาอาศัยกัน การสร้างเสริมความรู้จะช่วย สร้างเสริมพฤติกรรมการปฏิบัติตนด้วยเสมอ ถ้าหากผู้ป่วยไม่มีความรู้ความเข้าใจก็จะไม่ สามารถปฏิบัติตนอย่างถูกต้องได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการสอนสุขศึกษาแก่ผู้ป่วย อย่างสม่ำเสมอทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม และ มีการทดสอบด้านความรู้ และ การปฏิบัติตน เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการนำวิธีดีเกี่ยวกับเรื่อง โรคเบาหวานมาให้ผู้ป่วยชมขณะนั่งรอแพทย์ ตรวจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการ ศึกษาวิจัยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่คลินิก โรคเบาหวาน ควรจะมีการศึกษาวิจัยกับกลุ่ม ตัวอย่างผู้ป่วยใน เพื่อเปรียบเทียบความรู้และ การปฏิบัติตัวของผู้ป่วยว่ามีความแตกต่างกัน อย่างไร

2. ควรมีการศึกษาวิจัย เรื่องความรู้ และการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยเกี่ยวกับโรคอื่นๆ เพื่อให้ผลการวิจัยสามารถอ้างอิงถึงประชากร อื่นได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (2541). คู่มือดูแลตนเองเบื้องต้น เรื่องเบาหวาน สำหรับผู้เสี่ยงต่อโรคและผู้เป็นโรค. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2548). คู่มือดูแลตนเองเบื้องต้นเรื่องเบาหวาน. รู้ทันเบาหวาน. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : กราฟฟิคแมส.
- ไกล่หมอ. (2549). รู้ทันเบาหวาน 1 โรคเบาหวานและการป้องกัน. กรุงเทพมหานคร : ไกล่หมอเฮอท์ไลฟ์สไตล์จำกัด
- ไกล่หมอ. (2549). รู้ทันเบาหวาน 3 โรคเบาหวานและการป้องกัน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ไกล่หมอเฮอท์ไลฟ์สไตล์จำกัด
- ไกล่หมอ. (2549). รู้ทันเบาหวาน 4 โรคเบาหวานและการป้องกัน. กรุงเทพมหานคร : ไกล่หมอเฮอท์ไลฟ์สไตล์จำกัด
- เทพ หิมะทองคำ และคณะ. (2544). ความรู้เรื่องโรคเบาหวานฉบับสมบูรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัทวิทยพัฒน์จำกัด
- บุญทิพย์ สิริรังศรี. (2538). ผู้ป่วยเบาหวาน: การดูแลแบบองค์รวม. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม : ศูนย์อาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล
- ประทุมพรรณ มโนกุลอนันต์. (2535). พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน : การศึกษาเชิงมานุษยวิทยาในชุมชนแห่งหนึ่งของจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล
- ไพบุลย์ สุริยวงษ์ไพศาล. (2539). การศึกษาสำหรับผู้ป่วยเบาหวาน. วารสารเบาหวาน. 1, 28 (ม.ค.-มี.ค. 2539) :12-18
- ภาวนา กิริติยวงศ์. (2539). การส่งเสริมการดูแลตนเองในผู้ป่วยเบาหวานในระดับโรงพยาบาลประจำจังหวัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- เขาวเรศ ประภาษานนท์และคณะ. (2538). การศึกษาเปรียบเทียบการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้สื่อประสมและการสอนตามปกติ. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- รัชณี โชติมงคล. (2543). คู่มือการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน. ขอนแก่น. (ม.ป.พ.)
- เรณู สวนเครือ. (2542). แนวคิดพื้นฐานและหลักการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี